

Personal oficial 1a jardiner/a

Informació sobre els riscos i mesures de prevenció associats al lloc de treball

La prevenció de riscos laborals té com a objectiu fonamental que la seguretat i la salut dels treballadors i de les treballadores no es vegin alterades per unes condicions inadequades dels llocs de treball.

Aquest document és fruit de l'avaluació de riscos del lloc de treball i té com a finalitat donar a conèixer al personal del Departament d'Educació quins factors de risc hi ha associats al seu lloc de treball i quines mesures s'han de prendre, per tal que aquest sigui el més segur i saludable possible.

És important llegir i posar en pràctica les mesures que aquí es proposen, perquè prevenir és sempre la millor opció.

1. Tasques habituals

El personal oficial 1a jardiner/a és el responsable del manteniment dels espais enjardinats, zones arbrades i forestals.

Desenvolupa les funcions pròpies del lloc, d'acord amb les directrius del responsable de l'Òrgan de Gestió del centre de treball.

Gestiona els treballs amb la maquinària, eines i recursos facilitats per l'empresa i pot ajudar-se en el desenvolupament de les tasques de personal assignat de categories inferiors sobre els quals exercirà la supervisió i donarà les instruccions necessàries per desenvolupar el treball amb condicions d'eficàcia i amb una gestió eficient dels recursos, sempre vetllant per fer els treballs en condicions de seguretat i integrant els principis de sostenibilitat.

S'han de responsabilitzar també de custodiar, emmagatzemar i conservar el maquinari, les eines i els productes i recursos ficats a disposició com (adobs, productes fitosanitaris, EPI's, material vegetal, etc.

En general, les tasques concretes que desenvolupen són:

- Mantenir els jardins, les zones verdes, i forestals del Complex.
- Esporgar, talar i aclarir arbres i arbustos, tanques de xiprers i de la zona forestal.
- Implantar i garantir el manteniment de zones enjardinades, arbrades i forestals.
- Plantar arbres, arbustos i ornamentals en parterres, torretes i zones enjardinades i en noves zones del Complex, així com realitzar els manteniments periòdics per assegurar l'èxit de la implantació.
- Desbrossar rebrots d'arbres (oliveres, garrofers...), i de les zones no arbrades del centre de treball mitjançant mitjans mecànics.
- Tallar amb mitjans mecànics la gespa i similars de les zones esportives i zones enjardinades.
- Gestionar el manteniment dels centres d'enjardinament com rotondes, parterres, etc. pel que fa al control de les males herbes, gestió del reg, adobatge, control de plagues i replantacions.

- Gestió del control de plagues i aplicació de productes fitosanitaris a la vegetació herbàcia, arbòria, arbustiva i forestal del Complex, aplicant criteris de gestió integrada de les plagues.
- Gestió per a la implementació, manteniment i millora dels sistemes de reg de suport a les zones verdes, parterres, rotondes i zones esportives.
- Conducció de tractors amb atifells (desbrossadora, picadora, segadora, remolc, rotovator, arreu, pala carregadora, estelladora, i equips de tractaments fitosanitaris, i qualsevol altre equip auxiliar necessari per a la gestió de les zones verdes, enjardinades, arbrades i forestals del Complex.
- Conducció de segadores, vehicles i maneig de maquinària portant com (moto serra, talla bardisses, segadora, bufadors, estisores i seracs mecànics i manuals, i qualsevol altre eina i màquina vinculada al manteniment i millora de les zones verdes, enjardinades, arbrades i forestals.
- Gestió del manteniment de la maquinària, atifells, eines, d'acord amb les indicacions del fabricant
- Gestionar l'ordre i neteja dels equips de treball, maquinària, eines i de les zones de magatzem de jardineria.
- Gestionar la neteja exterior de camins, carres i carreteres desbrossant cunetes, netejant i eliminant herbes i restes vegetals que puguin provocar obturacions dels sistemes de clavegueram.
- Gestionar la compostadora per garantir l'alimentació de la mateixa amb la fracció orgànica vegetal del jardí, zones verdes, arbrades i de la fracció orgànica derivada del menjador, per poder elaborar compost natural, així com practicar les aireacions i buidatges que es determinin al protocol de gestió.
- Distribució del compost generat a la compostadora del Complex, entre les zones enjardinades, per millora d'adobatge de la textura del sòl.
- Gestió correcta dels residus generats i de les restes vegetals i de poda, per tal de poder ser gestionats a la compostadora i reduir el risc d'incendi.
- Manteniment de les franges de seguretat amb les zones boscoses per reduir el risc d'incendi.
- Coordinar la realització de tasques encomanades amb el suport del personal de les categories d'ajudant d'oficis per assegurar la planificació dels treballs.
- Organitzar les eines i recursos necessaris per desenvolupar amb eficàcia i eficiència els treballs encomanats pel responsable de manteniment o la gerència.
- Altres treballs corresponents a la categoria d'Oficial 1a.
- Altres treballs assimilats que siguin necessaris per al funcionament del servei.

2. Factors de risc

2.1. Relacionats amb la seguretat

- Distribució inadequada de l'espai de treball.
- Tipus de terra inestable o lliscant.

- Manca d'ordre i neteja a les àrees de treball (possibilitat de caiguda d'objectes emmagatzemats en espais superiors).
- Ús d'equips de treball inadequat (utilització d'elements no adequats per accedir a les zones d'alçada, per exemple, cadires, taules, etc.).
- Risc de caiguda en tasques de regatge
- Inexistència o no utilització de mesures complementàries necessàries,
- Contacte amb corrent elèctric.

- Presència de cablejat a terra.
- Contacte tèrmic.
- Contacte amb agents materials tallants.
- No utilització dels equips de protecció individual en desenvolupar tasques en què s'usen eines o màquines tallants, on es produeix projecció de fragments, etc.
- Col·lisió contra un objecte en moviment quan s'utilitza el tallagespa o qualsevol màquina similar.
- Inhalació de pols, productes fitosanitaris, durant els treballs de neteja d'espais amb bufadors o de polvorització de productes fitosanitaris.
- Picades d'insectes, mossegades de rosegadors.
- Talls i punxades amb objectes (ferros, vidres, etc..)
- Atropellament per vehicles, bolcada de tractor, segadora, etc.
- Atrapament amb parts mòbils de la maquinària, tractors, atifells. (corretges, cerdans, ventiladors, etc.)
- Atrapament a causa de bolcada de maquinària.
- Cremades per contacte amb parts calentes de la maquinària (tubs escapament, cerdans, etc..)
- Projecció de partícules durant els treballs de picat, segat, etc.
- Projecció de partícules en l'ús de la motoserra
- Tall amb les parts mòbils de la motoserra, surrac, estisores.
- Caigudes a diferent nivell des d'arbres.
- Atrapament per calçada de branques d'esporga o troncs durant els treballs de tala.
- Sobreesforços durant els treballs continuats de sega amb maquinària portant, bufadors, etc.
- Sobreesforços per vibracions durant la conducció de tractors, segadores sense realitzar pauses o durant els treballs amb atifells transmissors d'altres vibracions (rotovator, picadora, arreu, etc).

2.2. Relacionats amb la higiene

- Manipulació i utilització de productes químics (si es desenvolupa tasques d'aplicació de productes fitosanitaris).
- Exposició a contaminants biològics per manipulació de vegetals o residus.
- Risc de patir un cop de calor a conseqüència de l'exposició solar.
- Risc de fatiga respiratòria per romandre en ambients pulverulents durant treballs amb bufador, picadora, etc..
- Risc per picades d'insectes, serps i mossegades de rosegadors, etc.

2.3. Relacionats amb l'ergonomia

- Estar dempeus molta estona (bipedestació prolongada) o al treballar amb segadores autoportants, o bufadors, motoserres.
- Postures forçades de flexió i inclinació lateral de l'esquena.
- Moviments repetitius en l'extremitat superior.
- Postura forçada per torsió i inclinació del tronc mentre s'utilitzen estris (eines o maquinària, etc.).
- Postures forçades de treball a la gatzoneta.
- Flexions de l'esquena en tasques d'agafar i d'endreçar eines o maquinària.
- Transport i manipulació de càrregues.
- Extensió de braços durant els treballs d'esporga de zones elevades d'arbres.

3. Equips de Protecció Individual

- Guants de cuir (protecció contra talls)
- Guants de protecció contra risc químic (tractaments químics)
- Calçat de seguretat amb puntera reforçada.
- Botes de goma
- Ulleres de protecció ocular
- Mascareta facial integral
- Granota
- Protecció auditiva
- Mascareta adequada a les operacions.
- Gorra o preferentment barret de palla d'ala ample
- Roba d'alta visibilitat

4. Bones pràctiques i mesures preventives

4.1. Mesures preventives de seguretat

- Les màquines i els estris en general, s'han de fer servir per a la tasca que estan dissenyats i s'han de seguir les instruccions facilitades pel fabricant; a més, han de tenir el marcatge CE, o bé haver estat adequats a les disposicions mínimes de seguretat dels equips de treball.
- Abans de netejar qualsevol màquina, s'ha de desconnectar de la font d'energia i, si escau, verificar que no hi hagi energies residuals.
- Usar les eines adients a cada feina
- Supervisar la zona abans de començar a treballar per detectar-hi i/o eliminar-ne forats, pedres i vidres.
- Senyalitzar la zona de treball amb balises i vestir roba d'alta visibilitat.
- Transportar les eines de treball utilitzant cinturons portaeines.

- Utilitzar equips de protecció individual adequat: això pot incloure guants, ulleres de protecció, roba de treball resistent i calçat de seguretat. Fer-los servir sempre que sigui necessari.
- No utilitzar guants no ajustats a les mans, quan s'utilitzen tisores pneumàtiques
- Dur sempre els cabells recollits i evitar roba ampla, cadenes, penjolls i braçalets per a tasques amb màquines en moviment.
- Abans de començar a treballar, cal fer un control visual per detectar defectes (comprovar diàriament l'estat de cables, endolls i aparells elèctrics, etc.) comprovar l'estat dels pneumàtics i realitzar el greixatge i comprovació dels nivells indicats pel fabricant.
- Quant al risc elèctric, cal seguir les recomanacions d'ús i manteniment de tots els aparells elèctrics, s'ha d'utilitzar correctament la instal·lació elèctrica per no sobrecarregar els endolls i cal deixar els quadres elèctrics lliures, com a mínim a 1 metre de distància.
- Omple sempre el dipòsit de combustible de qualsevol màquina amb el motor aturat.
- Els dipòsits de combustible es guardaran en lloc ventilat i senyalitzat.
- No fer tasques de manteniment per a les quals no s'està autoritzat.
- Netejar periòdicament de pols, herba i restes vegetals les parts de fricció de les màquines, les zones d'entrada d'aire de les màquines i cal netejar els filtres retenidors de partícules.
- Emmagatzemar objectes només en les zones habilitades; s'han de retirar les deixalles a mesura que es generin, sense que s'acumulin a les superfícies de treball o a les vies de pas; a més, quan s'emmagatzemin objectes en prestatgeries, s'han de situar els que siguin més pesants a la part baixa.
- Eliminar immediatament les deixalles, i netejar i eixugar els abocaments de líquids a terra.
- Delimitar i senyalitzar les zones amb terres humits, per evitar caigudes.
- Evitar la compressió de les bosses d'escombraries amb les mans i llençar el material trencat embolicat amb paper o cartó com a precaució de possibles objectes tallants.
- Per a alçades de poda superiors a 2 metres cal utilitzar bastides i escales. Per a alçades inferiors, cal utilitzar sistemes que assegurin una bona estabilitat i solidesa o mànecs extensibles.
- Disposar d'escales de mà en llocs propers on s'hagin d'utilitzar, fabricades segons la norma UNE EN 131 o que disposin de les mesures de seguretat següents: un limitador d'obertura de resistència mecànica suficient en les escales de tisora, sabates antilliscants i els esglaons en bon estat. És important no utilitzar cap escala de mà que s'hagi modificat respecte del seu estat inicial i que el personal rebi informació sobre la utilització d'escales de mà.
- Evitar aixecar la motoserra per sobre del nivell de les espatlles
- Mantenir un radi de seguretat.
- Quant al tallagespa, tractor o màquina similar, cal el següent:
 - Seguir acuradament el manual d'instruccions i manteniment de la màquina i utilitzar la maquinària i els atifells per als usos previstos pel fabricant.
 - Procurar realitzar aquestes tasques quan no hi hagi ningú a prop i, si no és possible, mantenir les distàncies de seguretat.
 - Conservar les proteccions originals de la màquina, no anul·lar cap protecció i en cas d'avaría cal garantir que la maquinària es repara i es realitzen els manteniments preventius recomanats pel fabricant.
 - Utilitzar ulleres o pantalles de seguretat o qualsevol altre EPI que defineixi el fabricant de la maquinària o atifells amb el que s'hagi de treballar.

4.2. Mesures preventives d'higiene

- Quant a la manipulació i utilització de productes químics, és fonamental adquirir els productes correctament etiquetats i acompanyats obligatòriament de la fitxa de seguretat corresponent (FDS); cal seguir totes les instruccions de les fitxes de dades de seguretat i utilitzar els equips de protecció individual (EPI) que marqui la fitxa de seguretat de cada producte.
- No manipular els productes sense tenir el carnet de manipulador de productes fitosanitaris.
- El lloc on s'emmagatzema i manipula els productes cal que disposi d'una ventilació adequada.
- Fes servir protecció respiratòria, amb marcatge CE, adequada a cada operació.
- Està prohibit utilitzar recipients que no siguin els que facilita l'empresa fabricant del producte. Cal comprovar que els envasos estan en bon estat, a fi de detectar possibles fuites.
- Per evitar riscos biològics, realitzar una bona higiene personal: rentar-se les mans amb freqüència, especialment després de treballar amb plantes i terra, i abans de menjar o beure.
- Conèixer les plantes amb què es treballa: això inclou conèixer les plantes tòxiques per evitar entrar-hi en contacte directe.
- Mantenir un ambient de treball net i endreçat: això pot ajudar a reduir la presència de microorganismes i altres agents biològics.
- Realitzar una bona gestió de residus: assegurar-se que els residus s'eliminin de manera adequada per evitar l'exposició a microorganismes i altres contaminants biològics.
- Utilitzar protecció auditiva si és necessària.
- Per evitar els cops de calor:
 - Beu aigua amb freqüència.
 - Preveu llocs adequats pels descansos a l'ombra.
 - Evita l'exposició al sol de parts del cos descobertes (protegir el cap i la pell).
 - Modificar el temps de treball i les pauses en funció de la climatologia.
 - Utilitza el protector solar facilitat.

4.3. Mesures preventives d'ergonomia

En general, la postura de referència ha de ser neutra, és a dir, la que es manté en equilibri dels grups musculars (sense grans contraccions) i amb les articulacions en angle de confort (sense flexions o extensions forçades). A més, s'ha d'evitar mantenir la mateixa postura durant molt de temps: la millor postura és la diferent de l'anterior.

Organitza el treball combinant diverses tasques que permetin evitar sobreesforços posturals, o combina aquestes amb la resta d'operaris del servei.

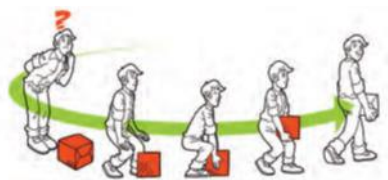
Realitza exercicis d'estiraments i organitza el treball per realitzar periòdicament pauses breus mentre s'hidrata o es realitzen altres tasques diferents de manteniment de maquinària com esmolar motosserra, canviar el filat de la desbrossadora, greixatges de maquinària, neteja, etc...

4.3.1. Per reduir al mínim el transport i la manipulació de càrregues

- Rebre formació teòrica i pràctica en prevenció de riscos musculoesquètics i en hàbits Posturals, en aixecament i manipulació de càrregues.
- Procurar que les bosses o sacs que es manipulin tinguin pesos i dimensions reduïdes, que no sobrepassin en cap cas els 25 kg si els manipulen homes o els 15 kg si els manipulen dones.
- Incorporar rodes als objectes que s'arrosseguin o utilitzar plataformes amb rodes, quan sigui possible.

- Procurar disposar el material de forma permanent a prop d'on s'hagi d'utilitzar, per evitar desplaçaments i arrossegaments; en cas que no es puguin evitar, alternar el braç de subjecció i fer descansos en els desplaçaments llargs.
- Utilitzar bufadors portàtils durant la neteja dels patis, per dirigir i concentrar-ne; si això no fos possible i s'hagués d'utilitzar un rasclat o escombra, alternar la mà de subjecció i de suport per mantenir l'esquena més descansada.
- Disminuir l'impacte sobre els genolls durant els períodes de treball en posició de genolls mitjançant materials flexibles o dúctils com genolleres o escumes a terra.
- Substituir els transports manuals de càrregues per forces d'empenyiment i utilitzar carretons pels desplaçaments de material.
- Dur a terme un manteniment preventiu correcte dels carretons per tal que les rodes llisquin correctament sobre la superfície.
- Es recomana que les rodes dels carretons siguin de diàmetre superior a 20 cm.
- Utilitzar eines i màquines portàtils ergonòmiques.
- Utilitzar calçat vestuari adequat.
- Flexionar les cames per agafar el pes.

- Mantenir l'esquena recta i lleugerament inclinada cap endavant.
- Contreure la musculatura abdominal i glútia per estabilitzar la pelvis.
- La millor zona de manipulació és la que es troba a l'alçada dels colzes.
- Carregar el pes ben a prop del cos sempre que sigui possible.

- Disposar d'una base de suport àmplia: peus separats i un dels quals lleugerament avançat.
- Empènyer, ja que és millor que estirar.
- Treballar aprofitant la gravetat.

4.3.2. Pel que fa a les postures forçades

- Alternar les postures forçades amb inclinació lateral o a la gatzoneta amb la posició de bipedestació (dempeus) i/o descansos.
- Durant la utilització d'eines portàtils i fixes, l'alçada de treball adequada s'ha d'intentar ajustar entre el nivell de la cintura i el pit.
- El pla de treball s'ha d'ajustar a l'alçada del colze o lleugerament per sota.

4.4. Mesures preventives de psicociologia

- Compartir emocions amb els companys i les companyes i amb el teus superiors.
- Donar sentit positiu al treball que es realitza.
- Fer activitat física amb regularitat, mantenir una alimentació saludable i descansar suficientment.

Si a conseqüència del desenvolupament de les tasques pròpies del lloc de treball patiu:

- Assetjament psicològic i altres discriminacions a la feina
- Assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual i/o identitat sexual, en l'àmbit laboral.
- Agressions, amenaces, coaccions, injúries i calumnies, o danys als bens personals per part de membres de la comunitat educativa i/o tercers (no d'alumnes ni de companys de feina).

Podeu consultar tota la informació sobre Protocols en casos d'assetjament a l'apartat de la Intranet- Portal de centre.

S'ha de comunicar l'incident a la direcció del centre i activar, si escau, el protocol relacionat amb la situació que s'ha patit:

- [Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament sexual](#)
- [Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament psicològic laboral i altres discriminacions a la feina](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i actuació davant situacions de violència envers treballadors dependents del Departament d'Educació](#)

Per a més informació podeu consultar l'apartat de la Intranet-Portal de centre / Persones / Seguretat i salut laboral. O bé demanar suport i assessorament a la secció de Prevenció de Riscos Laborals dels vostres Serveis Territorials.

- Accidents in itinere i in missió. Cal respectar la normativa de circulació i seguretat viària.

Podeu consultar l'apartat sobre [Prevenció de riscos en desplaçaments](#) a la Intranet-Portal de centre.

És important que...

Si us trobeu en alguna de les condicions personals de les quals es detallen a continuació, contacteu directament amb el metge o metgessa especialitzat en medicina del treball dels serveis territorials, per garantir la confidencialitat del vostre estat de salut:

- Embaràs o període de lactància.
- Grups especialment sensibles (immunodeficiència, immunosupressió) i de malaltia crònica.
- Reincorporació al treball després d'una baixa llarga.